

Vabariigi Valitsuse määruse
"Lääne-Viru maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid"
eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määruse „Lääne-Viru maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid“ eelnõu on ette valmistatud „Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 alusel. Määruse eesmärk on Lääne-Virumaa kaitsealuste parkide ja puistute välispiiride kinnitamine kaitse-eeskirjaga kehtestatud kaitsekorra tagamiseks.

Eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Viru regiooni looduskasutuse spetsialist Riina Pomerants (tel 325 8405), Harju-Järva-Rapla regiooni kaitse planeerimise spetsialist Timo Kark (tel 674 4827) ja Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonna peaspetsialist Piret Palm (tel 626 2889). Eelnõu keeleteoimetaja oli Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna jurist Mari-Liis Kupri (tel 626 0717).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu käsitleb Lääne-Viru maakonna 42 kaitse all olevat parki ja 5 puistut. Piirid kinnitatakse määrusega kaardipõhiselt ning neis kehtestatakse kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord. Nimetatud parkides kehtib Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrusega nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“ sätestatud kaitsekord. Käesoleva määrusega ei nähta ette vajadust kaitsekorda muuta, kuna kehtiv kaitsekord tagab kaitseväärtuste soodsa seisundi säilimise ning annab võimaluse vajadusel soodsa seisund parandamiseks ja/või taastamiseks. Enamikul Eestis kaitse all olevatest parkidest olid seni vaid nõukogudeaegsed piiriskeemid, mille alusel piirid on kantud ka tänasesse looduskaitseregistrisse EELIS.

Piiride korrigeerimisetepanekud valmistas ette töörühm, kuhu kuulusid Riina Pomerants Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusest, Timo Kark Riiklikust Looduskaitsekeskusest, Urve Sinijärv Keskkonnaministeeriumist ning Riina Pau, Silja Konsa, Anne Kaldam ja Inga Raudvassar Muinsuskaitseametist. Töörühma ettepanekud vormistati kaardipõhiselt, kasutades selleks ajaloolisi mõisate plaane ja võrreldes neid kaasaegsete kaartide ja hetkeolukorraga. Selle töö käigus lahtiseks jäänud küsimusi täpsustati välitööde käigus. Valminud ettepanekute alusel koostatud kaardid olid aluseks avalikustamisel ning maaomanikele arvamuste avaldamisel. Töö käigus täpsustati ja kaasajastati ka parkide nimesid, lähtudes nende paiknemisest, ajaloolisest arengust ning hetkel käibes enimkasutatavatest nimedest.

Lääne-Virumaal on varem välispiiride kirjeldustena Vabariigi Valitsuse 14. mai 2002. a määrusega nr 163 „Kaitsealuste parkide välispiiride kirjeldused“ kinnitatud Aaspere, Muuga ja Rägavere pargi ning Rakvere Rahvapargi piirid. Piirid on määruse eelnõu ettevalmistuse käigus looduses kontrollitud, nende täpsustamisel ja korrigeerimisel on kasutatud looduses hästi jälgitavaid tunnuseid nagu teed, trassid, veekogud ja kõlvikute piirid ning vajaduse korral ka katastriüksuste piirid. Piiride korrigeerimise käigus on hinnatud ala vastavust kaitse-eesmärkidele ja kaitse-eeskirjale ning vajaduse korral on püütud piiri korrigeerimise käigus pargiga liita alad, millel on pargiga seondud looduskaitseväärne ning jätta välja alad, mis on hävinud või tänapäevaks väärtuse kaotanud. Piiride korrigeerimisel tagatakse parkide ajalooliselt kujunenud planeeringu, väärtusliku puistu ning pargikunsti hinnaliste kujunduselementide kaitse ja säilimine. Piiride korrigeerimisel tehtud muudatused on välja toodud kaartidel, mis asuvad aadressil www.envir.ee/wfiles/L22ne-Viru_pargid_koos_vana_pargiga.rar. Kaartidele on kantud nii hetkel Keskkonnaregistris olev piiri kui määrusega kehtestatav piir.

Aaspere mõisa pargi kaks lahustükki liidetakse ning pargi koosseisu arvatakse peahoone esiväljak ning selle juurde kuuluv tiik, mis on olulised pargikujunduslikud elemendid ning ajalooliselt kuulunud pargi koosseisu; edelaosas jäetakse pargi piiridest välja metsailmeline puistu, kus pargiilmeline kooslus ei ole säilinud. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 6,94 ha võrra.

Aavere mõisa pargi piire korrigeeritakse põhikaardi kõlviku piiride järgi, samuti vähendatakse allee kaitsevööndi ulatust puude võrade piirini. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 2,2 ha võrra.

Arbavere mõisa pargi piire vähendatakse ning korrigeeritakse täpsustunud põhikaardi kõlvikute alusel, pargi edelaosas arvatakse pargist välja rohumaa kõlvik, millele ei jää pargielemente. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,24 ha võrra.

Arkna mõisa pargi lääne- ning idaosadest jäetakse välja hoonestatud alad, idaosas liidetakse pargiga Selja jõe äärsed pargiilmelised puistuosad. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 2,84 ha võrra.

Avanduse mõisa pargiga liidetakse ajalooliselt pargi koosseisu kuulunud peahoone ning selle esiväljak, samuti laieneb piir oluliste pargikujunduslike elementide alleede arvelt – pargiga liidetakse nii põhjapoolt parki suunduv allee, kui ka idast ning kagust parki suunduvad puuderead. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 3,36 ha võrra.

Einmanni mõisa pargiga liidetakse pargi ajaloolisse planeeringusse kuuluv ning tänapäevalgi looduskaitsealiselt kõrget väärtust omav pargiilmeline ala pargi kaguosas. Pargi põhja- ja kirdeosast arvatakse välja sinna jäävad õue- ja tootmismaad ning põlispuudeta rohumaa kõlviku. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 5,51 ha võrra.

Essu mõisa pargi piire korrigeeritakse väga minimaalselt, vaid põhikaardi täpsustumisest tulenevate muudatuste kaasajastamiseks. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 0,25 ha võrra.

Imastu mõisa pargi põhjapoolsest lahustükist arvatakse välja sinna jäävad 2 õuemaat kõlvikut, kaguosas korrigeeritakse piiri kõlviku piirini ning jäetakse seeläbi pargist välja rohumaa kõlvikud ning Imastu hooldekodu vahetu ümbrus; lõunapoolse lahustüki piiri laiendatakse liites pargiga nii edelasse kui kagusse jäävad pargiilmelised alad, eesmärgiga moodustada ühtne pargikompleks. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,22 ha võrra.

Inju mõisa pargi piiri korrigeeritakse põhikaardi täpsustumise arvelt nii, et piir kulgeks mööda kõlvikute piire ning teede servasid. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 0,45 ha võrra.

Jõepere põlispuude grupi piiri vähendatakse, jättes piiridest välja puudegrupist ida poole jääva õueala. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,74 ha võrra.

Jäneda mõisa pargist jäetakse välja pargiga mitte seotud hoonestatud ala pargi lääneosas. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,37 ha võrra.

Karitsa mõisa pargi piiridest arvatakse välja pargi põhjaosasse jääv õueala ning edelasse jääv pargielementideta põllumaa kõlvik. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,94 ha võrra.

Kiltsi mõisa pargist jäetakse välja kirdeosasse jääv põlispuudeta avatud ala, kus pargiilmeline kooslus ei ole säilinud. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,72 ha võrra.

Kohala mõisa pargi piiri muudetakse tulenevalt põhikaardi täpsustumisest minimaalselt, kõlvikute ja teede piiride järgi, pargiga liidetakse läänest parki suunduv hästi säilinud ning terviklik allee, mis on pargi oluline kujunduselement ning olnud ka ajalooliselt pargi osa. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,97 ha võrra.

Kolu mõisa pargi piiri piiridest jäetakse välja pargi idaosasse jääv olemasoleva hoone juurde kuuluv ala, samas laiendatakse piiri kirdeosas kinnistu (katastriüksuse tunnus 27302:002:0550) piirini. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,3 ha võrra.

Kuie mõisa pargi piiri vähendatakse edelaosas seal asuva kiviaiani, jättes piiridest välja teisele poole aeda jääva hoone ning seda ümbritseva põlispuudeta ala. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,47 ha võrra.

Kulina mõisa pargi piiri laiendatakse, liites piiridesse Kulina mõisa esi- ja tagaväljaku ning peahoone, mis on olulised pargikujunduslikud elemendid ning ajalooliselt kuulunud pargi koosseisu. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 1,41 ha võrra.

Kunda linnapargi piiri korrigeeritakse lääneosas Kunda jõe kaldajoone järgi (tulenevalt põhikaardi täpsustumisest), idaosas arvatakse pargist välja sinna jääv õuema kõlvik. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,75 ha võrra.

Kunda põlispuude grupi piire vähendatakse olulisel määral, piiridest arvatakse välja kogu Kunda jõe idakaldale jääv ala, samuti Mõisa katastriüksusest (90202:001:0059) põhja poole jääv Kunda jõe läänekaldale jääv puistu, millel puuduvad väärtuslikud põlipuud. Põlipuude grupi piiridest arvatakse välja ka sinna jäävad hoonestatud alad. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 15,01 ha võrra.

Küti mõisa pargi piiri vähendatakse, jättes pargist välja pargiga piirnevad hoonestusalad ning põlispuudeta lageda rohumaa. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,21 ha võrra.

Lasila mõisa pargi piiri laiendatakse liites pargi põhjaosas jääva, pargi kompositsiooni kuuluva, tiigi tervikuna pargi koosseisu, samuti liidetakse pargiga lääneosas asuv ajalooliselt pargi koosseisu kuulunud pargiaas. Pargi ida- ja lõunaosas vähendatakse piiri pargiga piirnevate teede pargipoolse teeservani, jättes välja teede aluse maa, samuti jäetakse piiridest välja Tiigi teest läände jääva põlispuudeta põdsastega kaetud ala. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 0,07 ha võrra.

Liigvalla mõisa pargi piiri laiendatakse pargi põhjaosas Preedi jõe kaldani, eesmärgiga liita jõeäärne ala, mis on olnud ajalooliselt oluline pargi osa ning kus pargikujunduslikud elemendid on hästi säilinud tänapäevani. Idaosas laiendatakse piiri pargiilmelise puistu piirini. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 1,37 ha võrra.

Loobu mõisa pargi piire vähendatakse pargi idaosas Loobu jõe kaldani ning loodeosas tee servani, jättes välja teisele poole teed jäävad pargiga mitte seonduvad õuealad ning rohumaa kõlviku. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,66 ha võrra.

Malla mõisa pargi piiri laiendatakse läänest ja lõunast mõisasüdamesse suunduvate alleede arvelt, mis on olulised pargikujunduslikud elemendid ning olnud ka ajalooliselt pargi osad. Piiri vähendatakse pargi põhjaosas kulgeva kraavini, jättes piiridest välja kraavist põhja poole jääva puistuosaga, mis ei oma kõrget looduskaitset väärtust. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 1,29 ha võrra.

Muuga mõisa pargi piiri korrigeeritakse minimaalselt tulenevalt põhikaardi uuenemisest, kõlvikute ja teede piiride järgi. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,08 ha võrra.

Mõdriku mõisa pargiga liidetakse pargist itta jääv Mõdriku paisjärv koos järvesaartega (saarel asub mõisaegne mälestusmärk), samuti pargist lõunasse jääv vabakujunduslik pargiosa koos seal asuvate mälestusmärkidega – eesmärgiks on liita kogu kompleks ühtseks tervikuks. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 6,82 ha võrra.

Mädapea mõisa pargil keskkonnaregistris senini piir puudus. Park piirneb kõikidest külgedest puuderidade ning teedega ning piiride määramisel võetakse piiriks teede pargipoolne serv, lisaks võetakse pargi koosseisu lõuna suunast parki suunduv erivanuseliste hariliku saare allee, mis on oluline pargikujunduslik element.

Neeruti mõisa pargi piiridest arvatakse välja pargi kirdeosasse jääv õuemaa ning liidetakse edelasse jääv pargiilmeline puistuosa, samuti vähendatakse alleed ümbritsevat kaitstavat ala puude võrade ulatuseni. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,86 ha võrra.

Pruuna mõisa pargi piire korrigeeritakse kõlvikute piiride järgi ning vähendatakse alleed ümbritsevat kaitstavat ala puude võrade ulatuseni. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,17 ha võrra.

Rahkla põlipuude grupist jäetakse välja puudegrupi lääneosasse jääv õueala, ida- ja lõunaosas, korrigeeritakse piire kõlvikute piiride alusel. Põlispuude grupi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,15 ha võrra.

Rakvere Rahvapargi piire korrigeeritakse minimaalselt, vaid põhikaardi täpsustumisest tulenevate muudatuste kaasajastamiseks. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,5 ha võrra.

Roela mõisa pargi lääneosast jäetakse välja rohumaa, millel puudub pargiilmeline kooslus ning pargi piiri vähendatakse seeläbi Roela järve läänekalda läheduses kulgeva tee pargipoolse servani. Pargist arvatakse välja pargi territooriumile jäävad õuemaa kõlvikud (põhjaosas katastriüksusel 90004:002:0690 paiknev ning keskosas 90004:002:0017 paiknev). Põhjaosas korrigeeritakse piiri Veski tänava pargipoolse servani. Pargi kaguosas liidetakse pargiga peahoone taha jääv põlispuudega ala. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 2,25 ha võrra.

Rohu mõisa pargi piiri vähendatakse pargi lääneosas tee pargipoolse servani, jättes pargist välja teest läände jäävad hooned ning varemed, samuti vähendatakse allee kaitsevööndi ulatust. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 4,84 ha võrra.

Rägavere mõisa pargi piire korrigeeritakse väga minimaalselt, vaid põhikaardi täpsustumisest tulenevate muudatuste kaasajastamiseks. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,04 ha võrra.

Salla mõisa pargiga liidetakse pargist põhja poole jääv pargiilmeline ala koos tiigiga, lõunaosas korrigeeritakse piiri vastavalt kõlviku piirile, jättes välja pargiga piirneva rohumaa kõlviku. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 1,28 ha võrra.

Simuna parkmetsa piiridest arvatakse välja parki läbivast kraavist lõuna ja kagu suunas jääv puistu, kus ei esine pargiilmelist kooslust. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 2,67 ha võrra.

Tammiku mõisa pargi piiri laiendatakse kaguosas tee servani, liites metsapargi ilmelise ala; kirdeosas laiendatakse piiri kõlviku piirini. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 2,21 ha võrra.

Triigi mõisa pargiga liidetakse pargi põhjaosasse jääv tiik, mis on oluline pargikujunduslik element, samuti liidetakse pargiga tiiki ümbritsev ala, ning pargi ida- ja kirdeosadesse jäävad pargiilmelised alad. Pargi piiridest jäetakse välja pargiga idast piirnevast teest ida poole jääv õuemaa kõlvik. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 1,24 ha võrra.

Udriku mõisa pargiga liidetakse kabelimäest kirdesse jääv parkmetsa osa, pargi piiridest arvatakse välja pargi lõuna- ja põhjaosasse jäävad hoonestatud alad ning põhjaossa jäävad pargielementideta heinamaad. Pargi idaosas vähendatakse piiri Udriku järve idakaldani. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 5,35 ha võrra.

Uhtna pargiga liidetakse mõisa peahoone ning selle ümbrus, mis on olnud ajaloolise pargi keskuseks; samuti pargi põhjaosas asuvad olulised kujunduselemendid – tiigid. Piiri korrigeeritakse ka allee osas (mis on varasemalt ekslikult vales kohas asunud). Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 2,07 ha võrra.

Undla pargi piiridest jäetakse välja pargi ida-, lõuna- ja edelaosas olevad õuemaa kõlvikud, samuti

lõuna- ja edelaosas jäävad pargielementideta põllu- ja rohumaa kõlvikud, idaosas vähendatakse piiri Undla veskijärve kaldani ning pargiga piirneva liigniiske ala kõlviku piirini, loodeosas korrigeeritakse piiri tee 17152 A pargipoolse servani. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 5,33 ha võrra.

Vaeküla mõisa pargi piire vähendatakse pargi põhjaosas Vaeküla kooli taguse tee pargipoolse servani, kirdeosas korrigeeritakse piiri pargikõlviku servani ning jäetakse välja sellega piirneva õuemaa ala, millel ei esine pargiilmelisi kooslusi. Idaosas korrigeeritakse piiri seal asuva tiigi idapoolse kaldani, liites ajalooliselt pargi koosseisu kuulunud tiigi tervikuna pargiga. Pargi lõunaosas laiendatakse piiri kraavi servani ning edelaosas Vaeküla tee pargipoolse servani, liites pargiga nimetatud aladele jäävad pargiilmelised alad. Pargi piiridest jäetakse välja staadionist läände jääv puuderida, millel puudub kõrge looduskaitseväärus. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,54 ha võrra.

Vanamõisa männiku piiridest jäetakse välja männikust lõunasse jääva õuemaa. Männiku loode-, põhja- ja kirdeosas korrigeeritakse piiri kõlvikute piiride järgi. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 1,35 ha võrra.

Vanamõisa pargi piiridest jäetakse välja pargiga põhjast piirnevast teest põhja poole jäävad õuealad ning puistu, millel puudub pargiilmeline kooslus. Piire korrigeeritakse pargiga piirnevate teede pargipoolse servani. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 2,46 ha võrra.

Varangu mõisa pargiga liidetakse mõisa peahoone ning selle ümbrus, mis omab kõrget looduskaitseväärust, olles ajaloolise pargi keskmeks, samuti liidetakse pargist edelasse jääv puuderida, mis on oluline pargikujunduselement. Pargi idaosas jäetakse piiridest välja pargielementideta liigniiske ala kraavide ääres ning pargist edelasse jääv tiik ning seda ümbritsev metsailmeline puistuosa. Pargi pindala väheneb korrigeerimise järgselt 0,18 ha võrra.

Vasta mõisa pargi piiri korrigeeritakse nii, et lääne-, ida- ja põhjaosas jääb edaspidi pargi piiriks parki ümbritsev kiviaed. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 0,69 ha võrra.

Vohnja mõisa pargi piiri vähendatakse pargi põhja- ja kirdeosas pargiga piirneva tee pargipoolse servani, jättes pargist välja teisele poole teed jäävad hoonestatud alad. Pargi kaguosas liidetakse pargiga seal asuv puuderida, edelas liidetakse pargiga kogu „Lusthoone mägi“, võttes piiritlemise aluseks kõlviku piiri, lääneosas laiendatakse piire pargiga piirneva tee pargipoolse servani, eesmärgiga liita pargiga seal asuvad pargiilmelised alad. Pargi pindala suureneb korrigeerimise järgselt 0,82 ha võrra.

Määruses käsitletavate kaitsealuste parkide ja puistute kogupindala on 422,71 ha, sellest eramaid on 240,71 ha, munitsipaalmaid 65,67 ha, jätkuvalt riigi omandis olevaid maid 64,59 ha, riigimaid 51,67 ha ning segaomandis olevaid maid 0,07 ha. Piiride korrigeerimisel väheneb hetkel keskkonnaregistris olevate piiridega võrreldes parkide ja puistute kogupindala 20,27 ha võrra.

Maaomandi suurus parkide kaupa on esitatud tabelis 1.

Tabel 1

Park	Era- omand ha	Munitsi- paalomand, ha	Riigi- omand, ha	Jätkuvalt riigi omandis olev maa, ha	Sega- omand ha	Kokku pindala ha
Aaspere mõisa park	31,76	2,07	2,24	0,59	-	36,66
Aavere mõisa park	1,85	-	0,06	5,01	-	6,92
Arbavere mõisa park	2,49	-	-	0,01	-	2,5
Arkna mõisa park	18,17	0,95	0,01	0,38	0,03	19,54
Avanduse mõisa	5,76	0,04	0,24	1,14	0,03	7,21

park						
Einmanni mõisa park	11	-	-	0,17	-	11,17
Essu mõisa park	7,49	0,06	-	0,18	-	7,73
Imastu mõisa park	8,66	-	0,08	0,22	-	8,96
Inju mõisa park	0,7	17,28	0,19	0,07	-	18,24
Jõepere põlispuud	1,45	-	-	-	-	1,45
Jäneda mõisa park	1,47	1,26	3,85	6,85	-	13,43
Karitsa mõisa park	3,03	-	0,09	0,91	-	4,03
Kiltsi mõisa park	7,7	-	-	0,4	-	8,1
Kohala mõisa park	11,06	-	-	0,21	-	11,27
Kolu mõisa park	12,34	-	-	0,1	-	12,44
Kuie mõisa park	3,47	-	-	0,19	-	3,66
Kulina mõisa park	2,99	0,05	-	0,05	-	3,09
Kunda linnapark	-	0,59	-	9,12	-	9,71
Kunda põlispuud	15,42	-	0,37	0,02	-	15,81
Küti mõisa park	1,71	-	1,91	0,04	-	3,66
Lasila mõisa park	-	2,09	0,02	0,66	-	2,77
Liigvalla mõisa park	5,52	-	-	0,06	-	5,58
Loobu mõisa park	0,2	-	3,58	0,01	-	3,79
Malla mõisa park	6,49	-	1,44	-	-	7,93
Muuga mõisa park	2,3	7,72	-	0,07	-	10,09
Mõdriku mõisa park	0,1	-	11,34	0,22	-	11,66
Mädapea mõisa park	5,53	-	-	0,31	-	5,84
Neeruti mõisa park	3,44	-	-	0,08	-	3,52
Pruuna mõisa park	0,4	0,06	-	5,35	-	5,81
Rahkla põlispuud	0,36	5,35	-	-	-	5,71
Rakvere Rahvapark	1,44	7,13	-	-	-	8,57
Roela mõisa park	0,21	-	0,05	5,14	-	5,4
Rohu mõisa park	10,29	-	1,59	0,25	-	12,13
Rägavere mõisa park	5,06	-	-	-	-	5,06
Salla mõisa park	0,75	5,02	0,04	0,17	-	5,98
Simuna parkmets	0,23	0,03	0,02	6,93	-	7,21
Tammiku mõisa park	11	1,55	7,88	-	0,01	20,44
Triigi mõisa park	0,17	-	-	6,28	-	6,45
Udriku mõisa park ja Kabelimägi	9,44	-	0,01	5,87	-	15,32
Uhtna mõisa park	5,82	0,91	-	0,53	-	7,26
Undla mõisa park	1,7	-	-	3,1	-	4,8
Vaeküla mõisa park	2,92	6,06	1,37	0,01	-	10,36
Vanamõisa mõisa park	6,12	-	0,03	-	-	6,15
Vanamõisa männik	4,23	-	14,88	0,02	-	19,13
Varangu mõisa park	6,65	-	-	-	-	6,65

Vasta mõisa park	-	3,06	-	0,01	-	3,07
Vohnja mõisa park	1,82	4,39	0,38	3,86	-	10,45
Kokku	240,71	65,67	51,67	64,59	0,07	422,71

Aaspere mõisa park, Karitsa mõisa park, Malla mõisa park, Rägavere mõisa park, Uhtna mõisa park, Vanamõisa mõisa park ja Kunda põlispuud on kaitse alla võetud Eesti NSV Rakvere Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee 27. novembri 1958. a otsusega nr 300 "Looduskaitse organiseerimisest Rakvere rajoonis". mõisa park, Arbavere mõisa park, Arkna mõisa park, Avanduse mõisa park, Einmanni mõisa park, Essu mõisa park, Imastu mõisa park, Inju mõisa park, Kilti mõisa park, Kohala mõisa park, Kolu mõisa park, Kuie mõisa park, Kulina mõisa park, Kunda linnapark, Küti mõisa park, Lasila mõisa park, Liigvalla mõisa park, Loobu mõisa park, Muuga mõisa park, Mõdriku mõisa park, Mådapea mõisa park, Neeruti mõisa park, Rakvere Rahvapark e Rakvere mõisa park, Roela mõisa park, Rohu mõisa park, Salla mõisa park, Tammiku mõisa park, Triigi mõisa park, Udriku mõisa park ja Kabelimägi, Undla mõisa park, Vaeküla mõisa park, Varangu mõisa park, Vasta mõisa park, Vohnja mõisa park, Jõepere põlispuud ja Rahkla põlispuud on kaitse alla võetud ENSV Rakvere Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee 21. aprilli 1971. a otsusega nr 100 "Kohaliku tähtsusega looduskaitse alla kuuluvate parkide ja botaaniliste üksikobjektide nimekirjade muutmise kohta". Jäneda mõisa park ja Pruuna mõisa park on kaitse alla võetud ENSV Paide Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee 29. detsembri 1965. a otsusega nr 196 "Paide rajooni territooriumil asuvate looduskaitse alla kuuluvate kohaliku tähtsusega objektide kaitse korraldamisest". parkmets Vanamõisa männik on kaitse alla võetud ENSV Rakvere Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu Täitevkomitee 11. detsembri 1978. a otsusega nr 198 "Kohaliku tähtsusega looduskaitse alla kuuluvate parkide, botaaniliste üksikobjektide ja maastiku üksikobjektide nimekirjade muutmise kohta". Eelnõukohases määruses parkide nimede taga olevatel numbritel vastavad märkused on määruses olemas.

Samuti on töö käigus täpsustatud ja kaasajastatud parkide nimesid, lähtudes mõisaparkide päritolust ning muudest kõige rohkem käibel olevatest parginimedest või pargi olemust kõige paremini kajastavast nimest. Rakvere Rahvaparki on täiendatud nimega Rakvere mõisa park, kuna tegemist on endise Rakvere mõisa juurde kuulunud pargiga ja selle nime all kuulub park ka muinsuskaitse alla. Udriku mõisa pargi juurde kuulunud parkmets nimetati ümber Kabelimäe metsaks, sest ajalooliselt on selles kohas asunud Udriku krahvi perekonna kabel, tähistatud krahvi hauaplats on tänaseni parkmetsas säilinud. Jõepere, Kunda, Rahkla ja Vanamõisa objektid võeti looduskaitse alla parkidena, kuid praeguseks on säilinud vaid vanad põlispuud, samas kui pargi kujunduselemendid (teedevõrk, alleed, pargilagendikud) on hävinenud, mistõttu ei ole pargi nime kasutamine enam põhjendatud. Objektid võetakse kaitse alla puistuna ning nimetatakse vastavalt Jõepere põlispuud, Kunda põlispuud, Rahkla põlispuud ja Vanamõisa männikud.

Määruse ettevalmistamise käigus on piirid kohaliku omavalitsusega kooskõlastatud. Keskkonnateenistuse kooskõlastuskiri omavalitsusele oli koostatud selliselt, et kui piiride kohta märkusi ei esitata, loetakse ettepanek kooskõlastatuks. Vastavalt „Looduskaitse seaduse” § 9 lõikele 5 saadeti eramaade omanikele, kelle maad piiride korrigeerimise käigus parkide koosseisu arvati, posti teel tähtkirjad (kokku 32 tähtkirja) ning paluti avaldada arvamust, teha ettepanekuid ja esitada pretensioone. Kirjad sisaldasid teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid kirjas nimetatud tähtajaks ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanikul ei ole pargi piiri korrigeerimise osas vastuväiteid ning ta on piiride kinnitamisega nõus. Maaomanikelt ja kohalikelt omavalitsustelt laekunud märkuste ja ettepanekute ning nende arvesse võtmise või arvesse võtmata jätmise kohta on esitatud tabel (Tabel 2). Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus on vastanud ettepanekute tegijatele kirjalikult.

Tabel 2

Nr	Park, ettepaneku esitaja	Märkuse sisu	Tulemus
1.	Arkna mõisa park, Eve Soppe	On nõus Lehtla katastriüksuse 66203:001:0011 arvamisega Arkna mõisapargi piiridesse, kui see teeb võimalikuks katastriüksusele elamu ehitamise	Jäetud arvesse võtmata. Ehituspiirangud Lehtla katastriüksusel ei sõltu Arkna mõisa pargi piiridest, vaid „Looduskaitseaduses“ sätestatud veekogu ranna ja kaldakaitse põhimõtetest. Katastriüksus paikneb kogu ulatuses Selja jõe ehituskeeluvööndis.
2.	Kohala mõisa park, Karin Vehmanen	Ettepanek park looduskaitse alt välja arvata ja alleelõiku mitte looduskaitse alla võtta. Võõras ja hirmutav on mõiste pargi valitseja, kardetakse, et looduskaitse hakkab takistama maaomaniku plaanide elluviimist.	Ettepanek jäetud arvesse võtmata. Maaomanikule selgitati pargi valitsemise sisu ja pargi kaitse põhimõtteid – pargi kui poolloodusliku koosluse kaitse ei ole ilma inimese kaasabita võimalik. Hea koostöö tagab mõlemad pooli rahuldava tulemuse, looduskaitse loob kinnistule lisaväärtust.
3.	Kunda linnapark, Kunda linnavalitsus	Ettepanek arvata linnapargi piiridest välja Kunda klubi maaüksus.	Ettepanek jäetud arvesse võtmata. Kogu Kunda klubi maaüksuse väljaarvamine Kunda linnapargi piiridest kahandab oluliselt pargi looduskaitseväärtust. Praegune Kunda klubi hoone (kunagine tsemenditehase direktorimaja, mille ümber park kujunes) moodustab pargiga ühtse tervikliku ansambli.
4.	Tammiku mõisa park, Guido Ploompuu	Suuliselt esitatud ettepanek muuta pargi piire Pärna kinnistu 66001:003:0140 osas.	Ettepanek on arvesse võetud. Maaüksusel kasvavad tähelepanuväärsed (vanad, kauni võraga) tammed, mida ümbritsev ala on liidetud pargi koosseisu.

Eelnõu menetlemise käigus avaldati “Looduskaitseaduse” § 9 kohane teade väljaandes Ametlikud Teadaanded 2. juulil 2007, üleriigilises ajalehes Postimees 17. juulil 2007, ja kohalikus ajalehes Virumaa Teataja 14. juulil 2007. väljapanek toimus 9.–26. juulini 2007 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuses ning asukohajärgsetes kohalikes omavalitsustes. Avalikku arutelu parkide piiride korrigeerimise asjus ei korraldatud, sellekohast ettepanekut ei olnud keegi ka esitanud.

Kuna määruse jõustumise järel peab pargi valitseja vastavalt “Looduskaitseaduse” § 24 lõikele 6 väljastama uuendatud kaitsekohustuse teatise parkide ja puistute territooriumil paiknevate maaüksuste omanikele või kinnistusraamatus märgitud maavaldajatele, on Vabariigi Valitsuse määrusest teadaamine tagatud.

Määrusega tunnistatakse kehtetuks Valitsuse 14. mai 2002. a määrus nr 163 “Lääne-Virumaa kaitsealuste parkide välispiiride kirjeldused”, millega on kinnitatud Aaspere, Muuga ja Rägavere pargi ning Rakvere Rahvapargipiiride kirjeldused.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt määruse eelnõus käsitletud küsimusi.

4. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Vastavalt „Maamaksuseaduse“ §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse

maamaksutulude vähenemine. „Maamaksuseaduse“ § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuarist. Arvestades „Maamaksuseaduse“ § 5 lõiget 4, esitavad Maksu- ja Tolliametile maamaksukohustuse väljaarvestamiseks vajalikud andmed kohalikud omavalitsused. Maamaksutulu vähenemise summa selgub, kui Maksu- ja Tolliametisse on vajalikud andmed laekunud.

„Maamaksuseaduse“ § 5 lg 4 kohaselt makstakse piiranguvööndi maalt maamaksu 50% maamaksumäärast. Sellega korrigeeritakse valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Valdade kaupa suurenevad või vähenevad maamaksu eest saadavad summad vahemikus 0,06–90 eurot. Valdade kaupa on muudatused alljärgnevad: Haljala vallas (Essu, Vanamõisa ja Aaspere mõisa pargid ning Vanamõisa männik,) väheneb maamaksu laekumine 4,8 euro võrra, Kadrina vallas (Arbavere, Jõepere, Loobu, Neeruti, Udriku, Undla, Kolu ja Vohnja mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 12,33 euro võrra, Kunda linnas (Kunda linnapark) väheneb maamaksu laekumine 3,4 euro võrra, Laekvere vallas (Rohu mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 8,7 euro võrra, Rakke vallas (Liigvalla, Tammiku ja Salla mõisa park) suureneb maamaksu laekumine 4,9 euro võrra, Rakvere vallas (Arkna, Karitsa, Lasila ja Mädapea mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 18,7 euro võrra, Sõmeru vallas (Kohala, Uhtna, Vaeküla ja Rägavere mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 90 euro võrra, Tamsalu vallas (Kuie ja Einmanni mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 17 euro võrra, Tapa vallas (Imastu, Jäneda ja Pruuna mõisa park) suureneb maamaksu laekumine 1,4 euro võrra, Väike-Maarja vallas (Aavere, Kiltsi, Avanduse, Triigi ja Varangu mõisa park ning Simuna parkmets) väheneb maamaksu laekumine 4,5 euro võrra, Vihula vallas (Toolse park) väheneb maamaksu laekumine 0,06 euro võrra; Vinni vallas (Inju, Kulina, Küti, Mõdriku ja Roela mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 36,5 euro võrra, Viru-Nigula vallas (Kunda mõisa põlispuud, Malla ja Vasta mõisa park) väheneb maamaksu laekumine 20 euro võrra.

„Maamaksuseaduse“ § 4 lg 1 p 6 kohaselt ei maksta maamaksu vastava omavalitsusüksuse haldusalal asuvalt munitsipaalmaalt.

Vastavalt „Looduskaitseaduse“ §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kokkuleppel kinnisasja omanikuga kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Määruse eelnõu menetlemise ajal on laekunud avaldus Rohu mõisa pargi territooriumil asuva Nulu kinnistu katastriüksuse 38101:001:0146 riigile omandamise kohta. Maa-ameti poolt koostatud analüüsi kohaselt, mille aluseks on aasta jooksul toimunud ostu-müügitehingud viimase aasta seisuga (ajavahemik 01.01.2010 – 31.12.2010), on samas piirkonnas asuvate kinnisasjadega tehtud tehingute keskmiseks tehinguväärtuseks 1280 €/ha, Rohu kinnistu pindala on 2,26 ha, seega kaasneb kinnistu omandamisega riigile kulu 2892,8 eurot. Keskmised tehinguväärtused määruses käsitletavate parkide lähipiirkondades on maa-ameti andmetel 700–19 600 €/ha. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub „Haldusmenetluse seaduse“ § 93 lg 2 sätestatud ajal.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati ministriumidele kooskõlastamiseks e-Õiguse kaudu. Rahandusministeerium ei kooskõlastanud eelnõud, paludes täpsustada eelnõu jõustumisega kaasnevaid muudatusi maamaksu laekumise osas. Eelnõu seletuskirja on vastavalt Rahandusministeeriumi ettepanekule täiendatud.

Keit Pentus
Keskkonnaminister